

24.51x34.04	1/2	4	עמוד	המגזין	04/2019	67850908-3
בית איזי שפיר - 82023						

פורצות גבולות

למרות החסמים בשוק העבודה, למרות הסטריאוטיפים: קרין ספינגולד הצטרפה לקבוצת המנהיגות לנשים עם מוגבלויות בבית איזי שפירא, שמנסה לתת להן כלים לקדם יוזמות שיובילו לשינוי חברתי של ממש, וראתה איך לומדים לטפל בעוולות, להרים מחאות ואפילו לקדם חקיקה

כל הרברים שעסקתי בהם עד היום היו יותר בכובע של העיוורון, אבל אני חוו שבת שחשוב מאוד שכל קבוצה בחברה תביע את עצמה. הבנתי באיזושהו שלב בחיים שלי שיש ארבעה דברים שאני שים שונים בעולם יכולים להחשיב נגדי: העובדה שאני יהודייה, העובדה שאני ישראלית, העובדה שאני אישה והעו בדה שאני עיוורת. לצערנו הרב, בשנת 2019 יש עדיין אנשים שמאמינים שבגלל העיוורון אין לי זכות לחיות, אין לי זכות להתרבות."

את הדברים האלה אומרת טלי סרנסקי (43) מרעננה, עיוורת מגיל 3 כתוצאה ממחלת הסרטן שפגעה ברשתיות בשתי עיניה. סרנסקי, יחד עם נשים נוספות, משתתפת בקבוצת המנהיגות לנשים עם מוגבלויות שהוקמה לאחרונה בבית איזי שפירא. מטרת הקבוצה היא להעניק למשתתפות בה כלים להובלת שינויים חקיקתיים ומסוגלות לפעול לשינויים חברתיים, בין היתר על מנת לתקן את העוולות החוקתיות והחברתיות שפוגעות בהן כיום.

את הקבוצה, שמתכנסת אחת לשבועיים, הקימו שש נשים עם מוגבלויות שפועלות בתפקידים משמעותיים, והיא מתנהלת בשיטת דיון מונחה, כשבחלק מהמפגשים נעשות גם הרצאות והכשרות בנושאים שונים. בתום התוכנית, שתימשך כשנה, תקבל כל משתתפת מנטור

לילך בר, עובדת סוציאלית בבית איזי שפירא (בתמונה): "נשים עם מוגבלויות סובלות בעצם מהדרה כפולה. למשל, בתחום התעסוקה; אם אנחנו יודעות היום שנשים בישראל מרוויחות פחות מגברים, אז נשים עם מוגבלויות מרוויחות אפילו פחות"

רית שתלווה אותה בקירום הנושאים החשובים. "הקבוצה מאפשרת לי להתמקד ספציפית בנושא של מה זה אומר להיות אישה עם מוגבלות, והיא נותנת לנו את הדרך להסתכל על מה צריך לשפר, מה מפריע לנו וגם איך זה פוגש את החוויה שלנו ביומיום", ממשיכה סרנסקי, שעו בדת זה כשנתיים בחברת החשמל, אך לדבריה "לא מקבלת חשמל בחינם וגם כמעט לא משתמשת בו". על אף שאיברה את מאוד עיניה בגיל צעיר, היא מסתכלת על חצי הכוס המלאה: "יש לי המון מזל כי נולדתי להורים מדהימים שהחליטו טו מגיל קטן שהם מגדלים אותי כמו כל ילד אחר. למדתי במסגרות חינוך רגילות או משולבות, וזה נתן לי המון כלים להתמודד בחיים ויצר לי ילדות מאוד עשירה ושמחה".

תקרת בטון

מי שקיבצה את הנשים יחד היא לילך בר (50), עובדת סוציאלית בבית איזי שפירא. "הגעתי אישית לכל אחת מהנשים שעליהן המליצו לי וערכתי עמה ראיון אישי, שהוא לא באמת ראיון מסונן, כדי להכיר אותה ולהבין מה חשוב לה ומה מעסיק אותה", היא מספרת. "כל מי ששומעת מה זו קבוצת מנהיגות ואומרת שהיא רוצה להיות חלק ממנה, יש לה מקום בה. היה חשוב לנו שאלה יהיו נשים שיש להן מודעות או הכרה במוגבלותן ורוצות לעשות איזושהו שינוי חברתי בתחום".

מהן הסוגיות שבהן מטפלים בקבוצה? "נשים עם מוגבלויות סובלות בעצם מהדרה כפולה. למשל, בתחום התעסוקה; אם אנחנו יודעות היום שנשים בישראל מרוויחות פחות מגברים, אז נשים עם מוגבלויות מרוויחות אפילו פחות. הן מדברות הרבה על זה שלאישה עם מוגבלות קשה יותר למצוא עבודה שהולמת את הכישרים וההשכלה שלה. הרבה פעמים נותנים

להן לעשות עבודות פשוטות כמו שירות לקוחות, ולא פעם אחרי שהן מוצאות עבודה שהולמת את כישוריהן, הן מרוויחות שכר מאוד נמוך ואינן יכולות לעבוד במשרה מלאה, כיוון שהמעסיק נותן להן משרות חלקיות. הן הרבה פעמים נופלות תחת הכותרת של 'תרומה לקהילה', כך שהמעסיק לא מתייחס אליהן ממש כנשות מקצוע בתוך החברה - הוא נותן להן לעבוד כמה שעות במשך השבוע, משלם שכר מינימום ומבחינתו הוא עשה את שלו. ואם הן כבר עברו את המכשלות האלה, הרבה פעמים הן לא יכולות להתקדם לתפקידים ניהוליים. תקרת הזכוכית שאנחנו מדברת רים עליה לגבי נשים בחברה בכלל, לגבי נשים עם מוגבלויות זו תקרת בטון. סוגיה משמעותית נוספת שהעסיקה אותן היא הזכות להקים משפחה ולהיות הורה. יש תפיסות שאומרות: איך אישה עם מוגבלויות תהיה אמא? איך היא תטפל בתינוק? הן נתקלות בזה הרבה מבחינת יחס בחברת רה ואפילו מהמשפחה שלהן. אנשים לא מאמינים ולא חושבים שמגיע להן, ושהן בכלל מסוגלות לעשות את זה. התפיסות האלה מובילות לזה שגם מבחינת החקיקה היום ישנם קשיים לגבי נשים עם מוגבלויות - בעיקר פיזית ושכלית - שאינן יכולות להורות באופן טבעי, לאמץ ילד, להיות חלק מתהליך פונדקאות או לשמש כמשפחת אומנה".

קושי נוסף שאותו מציינת בר בא לידי ביטוי במערכת הבריאות. "במערכת הבריאות יש חוסר מודעות מאוד גדול לגבי הצרכים הייחודיים של אנשים עם מוגבלויות", היא אומרת. "נשים פוגשות את זה בעיקר בתחום הגניקולוגיה - אין כמעט בארץ כיסאות גיניקולוגים מונגשים, ולגיניקולוגים עצמם אין שום מושג לגבי הצרכים המיוחדים שלהן ואיך לבצע את הבריקה כך שתהיה פחות כואבת ומבייכה. זה נושא שיש להן ממנו הרבה חוויות שליליות".

נשמעו בקבוצה כוונות גם להתייחס לנושאים חברתיים שאינם קשורים למוגבלויות?

"הן יוכלו לקדם יוזמות שהן ירצו בעזרת הכלים שהן רוכשות בקבוצה, אבל הנושא שהקבוצה תבחר לקדם כקבוצה, אני חושבת שהוא יעסוק כמה שייחודי להן. מה שכן, הן ילמדו בהמשך שבדברים מסוימים שווה לחבור למאבקים אחרים ולפעול במשותף, נניח בנושא של הורות ומשפחה, אלה דברים שגם להט"בים סובלים מהם".

חסמים וקריטריונים

ערב של אמצע השבוע בבית איזי שפירא ברעננה. באחד האולמות במקום מתכנסות 11 נשים מרחבי הארץ. בנוסף לס

26.36x31.32	2/2	עמוד 5	מעריב - המגזין	04/2019	67850911-7
בית אידי שפיר - 82023					

בלי מוגבלות - איך אני מציג את עצמי לחברה, העובדה שאני לא יכול לשלוט במה שאנשים חושבים עלי, איך הם מקבלים אותי ומה הרושם שאני עושה עליהם. בסופו של יום, אתה חוזר למסקנה שכל מה שאתה יכול לעשות זה פשוט להיות אתה עצמך, כי מה עוד נשאר לך? אז כן, אני שלמה עם עצמי, ואני יודעת שבחיים האלה סביר שלא אצליח לראות שוב, אבל יש גם דגעים של תסכול. בשנים האחרונות אני מתמודדת עם כמה דברים אישיים שקשורים בנושא שבו נפגשות הנשיות והמוגבלות, וחלק מהם עלו גם בקבוצה. אז קודם כל יש איזושהי תחושה של שיתוף שעושה טוב, ויכולת לדבר על הדברים עם נשים שחוות ומרגישות דברים דומים, ומעבר לזה גם האפשרות למצוא דרך להעלות מודעות, לפתוח את הנושאים, להכניס אותם לדיון הציבורי ואולי לאפשר איזושהי שינוי חקיקתי. יש תקווה להצפה ולהכלה."

ביאן בריר (31), רוקחת במקצועה, היא האישה הראשונה שנבחרה לכהן כחברת מועצה בכפר קאסם. בבחירות המקומיות האחרונות הצלחתי לגרום לזה שנכנסתי לתוך ארגון גברי, גם כאישה וגם עם מוגבלות, וזה דבר שלא היה קיים אצלנו לפני כן, היא אומרת בגאווה.

כשבריר, נמוכת קומה שחצי מרגלה השמאלית משותקת, שמעה על קבוצת המנהיגות, היא לא היססה לרדע. "איך ששמעתי שהמטרה שלה היא להשמיע את הקול של הנשים בכלל ונשים עם מוגבלות ליות בפרט, שיש להן תמיד התמודדויות חברתיות שלגברים אין, התעניינתי בה והתלהבתי מהנושא", היא מספרת. "עוד לפני שבכלל הכרתי מישהי מהמש"ת תפוח, בכל יום התקשרתי ללילך ושאלתי מתי זה כבר קורה. הכוח שאני מקבלת היום מהקבוצה מעניק לי כוח לתת לזולת, במיוחד לחברה הערבית, שיש לה מנטליות אחרת לגמרי. אני מספרת לחברות הקבוצה על החוויות ועל הקשיים שאני נתקלת בהם, לא רק בעירייה אלא גם בחיי היומיום, והן מעודדות אותי וגאות בי".

את הושבת שאם היית מוגבלת בהרבה היהודית היה לך יותר קל מאשר בחברה הערבית?

"בהתחלה חשבתי כך, אבל אחרי שעיברתי לירושלים כדי ללמוד, גרתי עם יהודים ונחשפתי לדברים שקורים מחוץ לכפר שלי, הבנתי שאנשים בכל מקום מתייחסים לאישה עם מוגבלות כמעט אותו הדבר. נכון שבחברה היהודית יש קצת יותר מודעות לנושא, אבל היו לי את אותם הקשיים. הדבר הראשון שעולה בראש לאנשים שמסתכלים על אישה עם מוגבלות זה שהיא צריכה עזרה. הם לא מעלים בדעתם שיש בה כוח עצום, שהיא גם יכולה לתת ולעזור. לילך כול הזמן שואלת אותי למה לא לצרף את שמי של מהמגור, שיבואו וישמיעו את קולן, אבל לצערי אין עדיין מספיק מודעות אצלינו לקבוצות מהסוג הזה. אני מאוד מנסה להעביר את זה. אולי נצליח לעשות מהפך ושינוי חברתי של ממש".

"הכוח מהקבוצה מעניק כוח לתת לזולת" קבוצת המנהיגות לנשים עם מוגבלויות צילום: יח"צ

לראיון עבודה, ואמרו לי בסופו שהלך טוב ושנראה שנוכל לעבוד ביחד, אבל למחרת קיבלתי הודעה שאני לא מתאימה לקריירהיונים. זה מאוד מעצבן".

איזו מטרה מנהיגותית יש לך?

"אני רוצה לעבוד עם בתי ספר ולהכניס שם מודעות, כי הרור הזה צריך להיות יותר טוב ממה שיש היום. הכי חשוב זה לקבל את האדם מתוקף היותו אדם, לא חשוב איך הוא נראה או כמה הוא עקום. מה שחשוב זה שהראש עובר ושיש לו מה להציע. הרי היום, חוץ מהקצבאות שהן נמוכות, אני הושבת שהנכים חיים טוב מבחינת תמיכה של אביורי עזר, ולכל דבר כמעט יש פתרון".

"אני מקווה שיצטרפו אלינו נשים עם מוגבלויות כדי שנוכל לגעת בהרבה יותר בחיינו. ככה חוויות של נשים עם סוגים שונים של אתגרים", מוסיפה סדנסקי. "אני מאמינה שהקבוצה מספיק פתוחה ובנויה ממגוון סוגי אישיות, לא רק סוגי מוגבלויות, כדי שנוכל גם לעשות שינויים ברמה הכללית-חברתית וגם ברמה הבין-אישית".

את משרדת המון ביטחון עצמי ואת גם מאוד מצחיקה. ובכל זאת, איפה נמצא הקרשי האישי שלך?

"זה קושי יומיומי. תמיד יש דברים שהולכים חלק יחסית ויש דברים שמתסכלים, וקשה לשים על זה את האצבע, כי החוויה היא כמו של כל אדם, עם או

שים, שתהיה להם פחות רתיעה ושיראו קצת מעבר לכיסא הגלגלים, כי תמיד יש סטיגמה. עד היום, כשאני עובדת בעיר ויש ילדים קטנים ששואלים 'אמא, מה יש לה?', התשובה של האמהות היא בדרך כלל 'שש'".

בתשע השנים האחרונות משמשת ברנע כמוכרת רכש בבית מלון. "אני מקבלת משכורת רגילה ומאוד מעריכים אותי, אבל כשהתקבלתי לעבודה קוטלגתי כ'תרומה לקהילה', היא מספרת. "עברתי קשה כדי לשנות את זה. למרות שעם השנים למדו להכיר אותי ודברים השתנו מאוד, זה עדיין מלווה אותי לפעמים בתחושה - שבהתחלה זה היה 'לעשות טובה' ולתת ללימוד הדרגות".

איך אפשר לשנות את התפיסה כלפי אנשים עם מוגבלויות בתחום התעסוקה?

"חשוב שכשמעסיקים קוראים קורות חיים שבהם כתוב שאת צריכה משרה נגישה ושאת מסתייעת בכיסא גלגלים, שזה לא ייעצר שם ויפסלו אותך. שיקראו עוד קצת ויראו גם מה את יודעת לעשות. כשחיפשתי להחליף את העבודה שלי, כי המלון נמצא בשיפוצים ואני בחל"ת, גם אצלי זה נעצר כשהבינו שאני צריכה משרה נגישה. אני יכולה לעשות כל עבודה אבל אני צריכה שירותים נגישים ושולחן נמוך. גם קרה לא פעם שהגעתי

רנסקי העיוורת, ניתן למצוא שם גם כמה נשים שסובלות מניוון שרירים, כבדת שמיעה שמסתייעת במתורגמנית סימור לטנית לשפת הסימנים ונמוכות קומה. הן מקשיבות אחת לשנייה, מעודדות זו את זו ומשתפות באנקדוטות שונות מחייהן. "לפעמים קורה כשאני במקום ציבורי, בסופר למשל, אישה מוותרת על התור שלה בשבילי ואומרת 'תהיי בריאה', מספרת אחת מהן. "פעם זה היה מעצבן אותי, היום אני פשוט עונה 'תהיי בריאה גם את'".

"אני הושבת שמתוך היותנו נכות אנחנו מעודדות השראה גם בדברים הכי קטנים שאנחנו עושות, כמו לעלות לאוטובוס וללכת לבד. עבור מי שמבחוץ, שרואה שאת מתנהלת בכיסא גלגלים, זה נראה מאוד קשה, ותמיד שמעתי סביבי 'כל הכבוד'. אבל לי זה נראה מאוד טריוויאלי וקל, כי זה מה שאני מכירה ועם זה אני מתמודדת", אומרת לימור ברנע (45) מחדרה, גרושה ואם לבת 21. היא סובלת מחולשת שרירים ויושבת על כסא גלגלים ממונע מאז שהייתה נערה. "עד גיל 14 הלכתי קצת ואז התיישבתי", היא מספרת. "האמת, מאז התחלתי לחיות, כי פתאום לא הייתי תלויה בהורים שייקחו אותי, יכולתי ללכת לטייל עם הכיסא עם חברות בעיר, עשיתי הרבה מאוד דברים. חשוב לי להוריד את החסמים של האנ-

הן מקשיבות, מעודדות זו את זו ומשתפות באנקדוטות מחייהן. "לפעמים כשאני במקום ציבורי, בסופר למשל, אישה מוותרת על התור שלה בשבילי ואומרת 'תהיי בריאה', מספרת אחת מהן. "פעם זה היה מעצבן אותי, היום אני עונה 'תהיי בריאה גם את'".